

NOVADNIEKS

OTRDIEN,
1991. gada 22. janvārī

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 8 (6167)
Maksā 10 kap.

„Lauktechnika“ — jaunsaimniekiem

Kā efektīvāk palīdzēt zemnieku saimniecībām, kuru rajonā ir jau 150 un tās arvien veidojas, par to nopietni domā «Lauktechnikas» apvienība, pārkārtojot savu darbu. Pārvaldnieks Andris Jermolajevs šajā sakarībā sarunā ar «Novadnieka» korespondentu pastāstīja:

— Apvienības ļaudis ir gatavi veikt visas jaunsaimnie-

gi zemnieku saimniecībām). Sie ārdītāji — vālotāji iedēries ekipējumam ar mazām marku (T-25) traktoriem. Šogad mūsu apvienībā paredzēts izgatavot 100 šīs jaunsaimniekiem tik nepieciešamās tehnikas vienību.

Jaunsaimniekiem piederošo traktoru MTZ-50 un MTZ-80 agregātus apvienības darbnī-

kiem piederošas tehnikas remontu un apkopes, nepieciešamības gadījumos arī izbraukt uz vietas. Jau gadu šeit lēli pašgājējās tehnikas remontam izdarām siena grābekļu pārbūvi: no rūpnīcības uzņēmumiem saņemti, tie mūsu apstākļos ir nepraktiski, grūti pielietojami. Pašlaik veicam iekārtu komplekšu ražošanas ierīkošanu, — atklāsim jaunu tehnoloģisko līniju Julas tipa siena ārdītāju — vālotāju ražošanai. Tie pēc saviem izmēriem būs šaurāki (tātad — noderī-

cās remontēt pēc pieteikumiem un vadoties no mūsu iespējām. Kaut gan metāls ir ļoti limitēts, nāksim pretī jaunsaimniekiem un pēc viņu lūguma izgatavosim nestandarta iekārtas — graudu bunkurus, tvertnes un citu.

Uzņemamies zemnieku saimniecībām paredzētās jaunās tehnikas saņemšanu, nokomplektēšanu un piegādi, to apgādi ar naftas produktiem.

Kāda mūsu palīdzība jaunsaimniekiem ir vajadzīga, par to lai viņi izsaka savas vēlmēs. Tās ņemsim vērā un, ja

būs iespējams, noteikti palīdzēsim.

Jānis GURGONS

Attēlos: «Lauktechnikas» rajona apvienības traktoru tehniskās apkopes stacijas speciālisti, kas rūpējas arī par jaunsaimnieku traktoriem (no kreisās): Vitālijs Ondzulis, Vasilijš Stroyonovs un Ivars Tesnovs; atslēdznieks metinātājs Jevgēnijs Gerasimovs, kas jaunsaimniekiem pārbūvē siena grābekļus.

Jāņa SILICKA foto

Vai tvarstīs rekrūšus?

Kad republiku satrauca ziņa, ka Baltijā pēc PSRS aizsardzības ministra D. Jazova pavēles tiks ieviestas desantnieku brigādes, lai veicinātu jauniešu mobilizāciju karadienestā, komentēt situāciju republikā, rajonā, kā arī — izteikt savu nostāju un rīcības plānu, aicināju rajona kara komisāru V. SUPRNU. Lūk, ko viņš pastāstīja:

— Republikā izveidojušās četras iesaukuma vecumā jauniešu grupas: tie, kas dien aktīvajā karadienestā, kas veic alternatīvo dienestu, dezertieri un tie, kas nepilda iesaukuma dienestu. Pēc rudens iesaukuma Latvijā apmēram viens tūkstošis jauniešu aizgāja karadienestā, divi tūkstoši — alternatīvajā dienestā, apmēram tūkstošis nepieteicās nekūr. Par dezertieriem republikā man datu nav. Šīs dienās masu informācijas līdzekļos jau izskanēja informācija, ka aptuveni astoņi tūkstoši jauniešu Latvijā veic alternatīvo dienestu, bet pusotrs tūkstošis nedara neko. Lūk, tieši šis kontingents — tie, kas nekūr nav pieteikušies un dezertieri, diskreditē alternatīvo dienestu.

Mūsu rajonā bija seši dezertieri, bet visi jau pieteikušies un veic alternatīvo dienestu. Vēl jābūt trijiem cilvēkiem, kas dezertējuši no Padomju Armijas un nekūr nav pieteikušies. Viens jānietis negrib dienēt nekādā dienestā.

Esmu sazinājies ar republikas kara komisariātu un izteicis savu un mūsu komisariāta virsnieku viedokli, ka nedrīkst Latvijā apturēt alternatīvo dienestu. Likums par to ir izstrādāts, un sabiedrības atīstību apturēt nav taču iespējams.

Es ticu, ka jaunieši, kas veic alternatīvo dienestu, netiks tvarstīti. Padomājiēt —

tas taču nav nopietni, ja viņi ir brīdināti, visi, kas vēlas, var doties bezalgas atvaļinājumos, paslēpties. 2000 desantnieku, kas var ierasties republikā — tas taču nav nekāds liels spēks, taču tas nepieciešams, lai apstāvētu iesaukšanas punktus, komisariātus un pavadiu jaunsauktos uz dienesta vietām.

Ne PSRS prezidents, ne Baltijas kara apgabala vadība neies uz to, lai masveidīgi iespaidotu jauniešus. Jāņem vērā pasaules reakcija, sabiedrības viedoklis. Taču jābalzinās, ka Baltijas apgabala karaspēks nevar normāli funkcionēt, jo tas nav pilnībā nokomplektēts. No mūsu rajona pat — alternatīvajā dienestā rudenī aizgāja 145 jaunieši, aktīvajā karadienestā — 65. Mūsu rajonam dienestam Padomju Armijā vajadzētu nosūtīt vēl 10 — 15 cilvēkus, un 95 — 99 procentus es dodu par to, ka viņi dienēs Baltijas kara apgabalā.

Esmu apspriedis situāciju kopā ar rajona TDP prezidiju, rajona izpildkomitejas vadību. Konsultējamies ar alternatīva dienesta nodaļas vadītāju. Aicinām uz pārrunām puīšus, kas pilda alternatīvo dienestu. Tie, kas būs pārdomājuši, varēs dienēt Padomju Armijā.

Jāsaprot, ka ir pārejas laiks, kad jāpilda abi likumi — PSRS un Latvijas. Militārās problēmas jāatrisina «augšā», ne mums te, «apakšā», jāliek reinitas. Vajadzīga militārā reforma, un abām pusēm — Padomju Savienībai un Latvijai — beidzot jāvienojas par visiem militārajiem jautājumiem.

Saruna notika 10. janvārī. Bet jau nākošā diena bija (Nobeiguons 4. lpp.)

Šāvieni Rīgas ielās

Politiskā situācija, kas nedēļas nogalē jau sāka stabilizēties, atkal saasinājās — svētdienas vakarā ap plkst. 21.15 OMON kaujinieki aplenca un sāka apšaudīt Latvijas Republikas Iekšlietu ministriju. Apšaude, kura ilga aptuveni pusstundu, bija visai intensīva, bija gājuši vairāki milicijas darbinieki, kā arī kinodokumentālists — operators un režisors A. Slapiņš. Aptuveni 10 cilvēki ievainoti.

Šīs OMON kaujinieku uzbrukums, acīmredzot, jāvērtē kā plaša provokācija, kuras mērķis — izraisīt nekārtības Rīgā, lai radītu ieganstu ieviest ārkārtēju stāvokli un ieviest republikas galvaspilsētā karaspēku. Zīmīgi, ka tas notika brīdī, kad republikas iekšlietu ministrs A. Vaznis bija devies uz Maskavu, lai tiktos ar PSRS iekšlietu ministru B. Pugo un apspri-

tu OMON izdarības Latvijā.

Kārtējā vardarbības eskalācija Baltijā radījusi ASV valdības satraukumu, un tā no PSRS vadības pieprasījusi paskaidrojumu par notikumiem Rīgā. Sašutuma vilnis uzbangojis Skandināvijas valstīs, bet Eiropas koptirgus zemes pavisam nopietni izleikušas, ka tās var pārtraukt ekonomisko palīdzību Padomju Savienībai.

Ieteikt par šīm dienām izmaksal viņiem vidējo izpeļu.

I. SNIKERS,
izpildkomitejas priekšsēdētājs

PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES IZPILDKOMITEJAS RIKOJUMS

Nemot vērā reālos Latvijas Republikas likumīgās valdības vardarbīgās gozšanas draudus, rajona organizāciju, iestāžu un

uzņēmumu vadītājiem izrādīt visplašāko atbalstu pilsoņiem, kuri piedalās Latvijas stratēģisko objektu briprātīgā apsargāšanā un

Harmoniskā vienībā

Marta Mikulāne pieder pie to čaklo līvāņu puķu, kas savu dzīvi saistījušas ar Tautas lietišķās mākslas studiju «Dubna». Katra no viņām ir laba rokdarbniece, ar savu, īpašu rokkrastu. Pēc krāsu salikuma, pielietotās tehnikas pazinējs uzreiz pateiks, kas ir konkrētā darba autors.

Būdama rosīgas dabas, Marta Mikulāne studijā palīdz risināt arī saimnieciskos jautājumus. Un mūsdienās to ir bezgala daudz. Sākot ar materiāliem un beidzot ar krāsām.

Prasmīgā audēja savulaik savos amata noslēpumos dalījās ar preilietēm — vadīja aušanas pulciņu. Bet laika gaitā gribētāju palika arvien mazāk un mazāk. Un tā pilsētā jau gadiem vairs nevar atsākt aušanas mācīšanu.

Studijas «Dubna» dalībnieces parasti ir plaša profila rokdarbnieces. Viņas prot gan aust, gan adīt, tamborēt un izšūt. So māku Marta Mikulāne ir nodevusi arī savai meitai.

Tautas daļamata meistare ir piedalījusies visās studijas, izstādēs. Arī Maskavā rīkotajā Latgales keramikas izstādē, kuru bagātināja līvāņu austās segas. Rudenī Martas Mikulānes rokdarbi rotāja latgāļu literatūras izstādi Jasmuižā. Tā bija sava veida personālizstāde: vērienīga un visu aptveroša. Segas, dvieļi, galdauti, apaudas, joslas...

Katram priekšmetam, ko mēs iegādājamies, jāatbilst mūsu estētiskajām prasībām. Bet laika gaitā mainījās cilvēku uzskati, par to, kas ir skaists. Mūsu telpās līdz ar unificētajām mēbeļiem ienāku vienkāršas formas. Mainījies arī rokdarbu materiāls un raksts, bet arī tehnika. Un tādēļ jo sevišķi būtisks ir studijas «Dubna» rokdarbnieču veikums novada nacionālo ornamentu un krāsu salikumu saglabāšanā. Līvāņu villaines popularizēšanā.

Un Jasmuižas apmeklētāji vēlreiz apliecināja arvien pieaugošo interesi par tautas mākslu. Viņas

saistīja Martas Mikulānes darbu raksta un krāsu harmoniska vienreizējais skaistums, materiāla, nība.

Voldemārs ROMANOVSKIS Jāņa SILICKA foto

Cilvēki un likteņi

Izauguši, izklīduši...

Atmiņā palicis pirms daudziem gadiem skatītāis kinožurnāls, kur kā rādītājs diktoru komentēja bērnu vārdiem: «Tēvs skalda māku, māte cep gaļu. Edāji būš.» Tā bija lēnā par Batarāgu ģimeni no kolhoza «Rožupe»: tēvu Jāni, māti Tatjanu un viņu 14 bērniem.

Kopš minēto kino skatu uzņemšanas pagājis jau vairāk nekā 20 gadu. Toreiz šie «edāji» bija pusaudži un mazi bērni. Laiks nemaināmi gājis uz priekšu. Visi Batarāgu bērni izauguši. Kas viņi ir tagad, kur dzīvo, ko dara? Lai rastu atbildi uz šiem jautājumiem, devos uz Rožupi.

Zināju, ka tēvs Jānis pirms dažiem gadiem miris, pagasta izpildkomiteja pavēstīja, ka māte Tatjana, pensionāre, bet vēl jauneklīgi jirgta, ar dažiem mazbērniem dzīvo savās mājās. Bet bērni izauguši un izklīduši... plašajā pasaulē. Tēva mājās vairs nedzīvo neviens no 14.

Mājās sastapu Batarāgu māti un vecāko meitu Natāliju, kura bija atbraukusi ciemos. Sākām sarunu, šķetinājām atmiņu pavedienu. Lielajai ģimenei savā laikā nebija viegli. Dzīvojamā māja — veca un šaura. Tēvs uzcēla jaunu, plašu māju, bet dzīvotāju tagad tajā nav. Toreiz kolhoza vadība Batarāgiem atļāva turēt otru slaucamu govī, citādi palīdzēja. Vecākie bērni audzināja un atbalstīja jaunākos. Visi ēkli strādāja mājās darbos, kad paaugās — kolhozā, palīdzēja mātei fermā. Tādēļ viņa varēja 36 gadus slaukt govīs.

Visi Batarāgu bērni izmacījās. Viņiem — pamatā vidussko-

las izglītība, bet piecas meitas ir beigušas augstskolu. Tagad Batarāgu atvasēm savas ģimenes. Māte teic, ka viņai ir jau 18 mazbērni. Bērni dzīvo kurš tuvāk, kurš tālāk, bet māti nekad neaizmirst. Brauc ciemos, palīdz saplaut sienu, sagatavot malku, paveic citus darbus. Tikums un apzinīgums viņiem ir pirmajā vietā.

Kā veidojusies Batarāgu bērnu dzīve? Cik tālu viņi tajā ir tikusi?

Vecākā meita Natālija izmacījās par medmāsu, dzīvo un strādā netālu — Līvānos, tādēļ ir biežs ciemiņš dzimtajās mājās. Viņas meita Arimanda arī mācās par medmāsu. Ināra beigusi Latvijas universitāti, strādā rajona centrālajā bibliotēkā Preiļos. Ilga palikusi uzticīga dzimtajai pusei — strādāja kolhozā «Rožupe» par slaucēju, tagad ir putnkope. Viņas vecākais dēls Maris pilda alternatīvo dienestu kolhozā, meita Iveta — skolniece, Jānis — bērnodarza audzētājs.

Ermīne — medicīnas māsa rajona centrālajā slimnīcā Preiļos. Dēls Jānis un meita Inese — skolnieki. Biruta strādāja kolhozā «Rožupe» ēdnīcā, tagad ir lopkopības fermas pārzine. Meita Edīte mācās. Alma ir skolotāja Jēkabpils rajonā. Anna strādā Līvānu sakaru nodaļā, bērni Sandra un Dzintars — skolnieki vidusskolā. Marija — Rauniešu pagasta izpildkomitejas priekšsēdētāja, audzina meitu Vinetu un dēlu Jāni.

Tā sarīdījās Batarāgu astoņas meitas pēc vecuma. Tagad par četriem dēliem un vēl divām meitām.

Jānis izmacījās par šoferi un

strādā Jēkabpilī. Pēteris, triju bērnu tēvs, ir celtnieks kolhozā «Rožupe», gatavojas atgriezties mājās un ņemt apsaimniekošanā tēva zemi. Ivars — arī celtnieks kolhozā, audzina divus dēlus. Voldemārs dzīvo un strādā Rīgā.

Vija pabeigusi Daugavpils Pedagoģisko institūtu un strādā Aglonas internātskolā par skolotāju. Arī Maija ir skolotāja, strādā Sutoros.

Katram no jaunajiem Batarāgiem tagad ir sava dzīve. Tajā viņus pavada kopš mazām dienām ieaudzintā darba mīlestība, izturība, čaklums. Visi viņi raduši fiziski strādāt. Vija, pēc profesijas skolotāja, vasaras brīvdienās slauca kolhoza 50 govju grupu, kopā ar Ināru rāvēja un audzēja pushektāru saknaugu. Annas dēls skolnieks Dzintars, dzīvodams pie vecmamma, visu vasaru ganīja kolhoza govīs, pelnīja naudu.

Māte Tatjana Batarāga saņēma pieklājīgu pensiju (te jāpiebilst, ka kolhoza govīs 10 gadus vēl slauca, būdama pensionāre), bet vecumdienas dīkā nevada.

— Savos 68 gados jūtas jauna un spēka pilna, — viņa saka.

Jā, spēks ir vajadzīgs, lai rītos puskilometru līdz ceļam aiznestu 24 litrus piena, ko viņa nodod valstij, apstāģāt mājas soli. Batarāgu mātei ir pilna kūts lopu. To kopšanā ierasta darba ritmā aizrit diena aiz dienas.

Sestdienās un svētdienās ciemos atbrauc bērni un mazbērni, un mājās valda agrākā dzīvība un rosme. Šīs dienas ir sava veida svētki.

Jānis Gurgous

Senā Jersika

E. MUGUREVIČS,
arheoloģiskās ekspedīcijas
vadītājs Jersikā

Izrunājot senās Jersikas vārdu, mūsu priekšstati saistās ar pili un tai pakļautu valsti, kas pastāvējusi Latvijas teritorijā vācu krustnešu iebrukuma laikā 12.—13. gs. mijā. Pašreiz, kad latviešu tauta savas trešās aizmīšanas laikā cīnās par savu valstiskuma atjaunošanu, ir aktuāli meklēt un noskaidrot šāda valstiskuma saknes un izpausmi, kas fiksēts agro viduslaiku vestures avotos.

Senākie norādījumi par valsti Latvijas teritorijā atrodami Skandināvijas hronikās un sākās, kas sāsta par kuršu organizēšanos valstī jau 9. gs., lai sekmīgāk atvairītu ienaidnieku iebrukumus. Seno latgaļu vārds hronikās parādās vēlāk (ar 11. gs.), taču tas nenozīmē, ka viņiem nav bijis savas valsts. Plašākas ziņas par seno latgaļu apdzīvoto zemi, nocielinājumiem, valstiskajiem veidojumiem atrodam 13. gs. hronikās, īpaši t.s. Indriķa hronikā (IH), tā laika dokumentos, kas apkopoti tādos krājumos kā Liv-, Est- un Kurlāndische Urkundenbuch (UB), Livländische Güterurkunden (LG), Latvijas vēstures avoti (LVA) u. c.

No IH, kas sarakstīta latīņu valodā, uzzinām, ka Jersikas valdnieks ir Visvaldis (Vissevalde, rex de Gericke). Ir tikai dažī valdnieki tā laika Austrumbaltijā, kuriem lidots šis augstais tituls rex (karalis, ķēniņš vai kņazs). Rūpēdamies par savas valsts (regnum) drošību. Visvaldis jau 13. gs. sākumā saprata vācu tirgotāju un krustnešu politikas īsto būtību, proti, par katru cenu nostiprināties Daugavas tirdzniecības ceļa svarīgākajos centros. Vācu tirgotāji kopā ar katolīcības sludinātājiem jau 12. gs. beigās bija radījuši savu koloniju Daugavas lejtecē — Ikšķilē un Salaspilī, un Rīgu centās pārvērst par savas tālākās ekspansijas galveno bāzi austrumu virzienā. Šajā vietējām tautām bīstamajā situācijā Jersikas valdnieks kopā ar lietuvjiem 1203. gadā devās pa Daugavu uz leju, lai cīnītos ar Rietumu krustnešiem. (IH, VII, 8). Tajā laikā arī Polockas kņazs karoja ar vāciešiem un to sabiedrotājiem Ikšķilē un Salaspilī, bet, saņemis nodevas no lībiešiem, tālāko cīņu pārtrauca, kamēr Jersikas valdnieks ar lietuvjiem devās uz Rīgu, kur tiem bija sadursme ar krustnešiem. Cīņā krita vairāki vācieši, bet uzbrūcēji kā karalauņijumu ieguva lopus, kas ganījās Rīgas pilsētas apkaimē.

Pēc sešiem gadiem, kad vācu kolonija Daugavas lejtecē bija nostiprinājusies un krustnešiem bija izdevies savā varā pakļaut lībiešus un daļu latgaļu, kā arī tos piespiest kalpot savā karaspēkā, lika iecerēts plašs karagājieni pret Jersikas Visvalža pili. (IH, XIII, 4) Sādu, vāciešu organizētu, pēkšņu uzbrukumu kaimiņvalstij hronists cenšas attaisnot ar to, ka Jersikas valdnieks vienmēr sadarbojies ar lietuvjiem. Viņš esot apprecējis Lietuvas varenā (domāts kunigaitis Daugerūtis) meitu. Visvaldis bieži esot lietuvju karaspēka vadonis, nodrošinot šim karaspēkam pāreju pār Daugavu un sagādājot tam pārtiku, kād pārgājieni bijuši vērsti pret Krieviju, Līvzemi un Igauniju. Taču vislielāko pārtetumu Jersikas valdnieks esot pelnījis par to, ka viņš esot kristīgo, īpaši latīņu (t. i. katolīcīgo) ienaidnieks. Te hronikā ir zīmīga vieta, kas norāda Jersikas valdnieka īpašu un patstāvīgo stāvokli arī attiecībā pret Krievzemes kņaziem. No vienas puses, viņš vienlaicīgi ar Polockas kņazu iet cīņā pret vāciešiem 1203. gadā, taču, no otras puses, Visvaldis, būdams kristīgs pareizticībā, raksturots kā kristīgā vārda ienaidnieks (christiani nominis et maxime Latinorum semper inimicus). Paliek iespaidis, ka, rakstot par kristīgiešiem vispār, domāti pareizticīgie krievi, katolīcīgie minēti atsevišķi, pie tam hronists taču kritizēja Visvaldi par to, ka viņš veicināja lietuvju karagājienus pret Krieviju. Pirmajā mirklī neizprotami liekas, kāpēc hronista pārmetumi Visvaldim adresēti arī par

to, ka latgaļi bieži cietuši no Jersikas atbalstītiem lietuvju uzbrukumiem. To, acīmredzot, varētu skaidrot ar to, ka Jersikas valdnieks centās paplašināt savas valsts robežas, pakļaujot savā varā rietumlatgaļu zemes Aiviekstes un Gaujas baseinā. (Cesvaines, Aulīnas u. c. novadi). Te Jersikas valdnieka politika savas valsts nodrošināšanai un paplašināšanai sadūrās ar vācu krustnešu centieniem rietumlatgaļu zemes pārņemt savā kontrolē, kas atspoguļojas 1209. gadā Visvalža padošanās aktā.

1209. gada rudenī bīskaps Alberts, sasaucis plašu karaspēku, negaidot uzbruka Jersikai, postīja un nodedzināja pilsētu (civitas), savācis milzīgu laupījumu, tai skaitā pareizticīgo baznīcu zvanus, svētbildes, vērtlietas un gūstekņus, atgriezās Rīgā. Starp gūstekņiem atradās arī Visvalža sieva līdz ar pavadoņiem. Pašam Jersikas valdniekam izdevās paglābties Daugavas pretējā krastā, no kurienes, vērodams degošo Jersiku, viņš esot teicis sekojošus vārdus: «Ai, Jersika, mīļā pilsēta, mans tēvu mantojums! Tik negaidīta manas cilts iznīcināšana! Vai tādēļ esmu dzimis, lai redzētu savas pilsētas degšanu, lai redzētu savas tautas postu!» Patiesi drūmi skan valdnieka vārdi par Jersikas nopostīšanu 1209. gadā, kas ir viena no baismīgākajām lappusēm vācu krustnešu varasdarbu uzskaitījumā. Pie tam uzbrukums tika vērstis pret kristīgo valdnieku un postītas pareizticīgo kulta celtnes. Šajā aprakstā zīmīgi ir tas, ka Jersikā dzīvojošie vietējie pareizticīgie tiek saukti par krieviem (Ruhteni), tāpat kā katolīcīgos reizēm, neraugoties uz to etnisko piederību, sauca par latīņiem. Lai noslēgtu mieru ar vāciešiem, atgūtu gūstekņus, Visvaldis ir spiests doties uz Rīgu un kļūt par bīskapa Alberta vasali.

Pēc viduslaiku paražas Visvaldis savu valsti nodeva Rīgas baznīcai un pēc tam to atpakaļ saņēma no bīskapa, kas svinīgi viņam pasniedza trīs karogus, kā savas turpmāk pārvaldāmās valsts palikušo trīs novadu simbolus. Šis Jersikas valstij bojā eju vēstošais fakts atspoguļojas 1209. gada lēna grāmatā (LG, I, 2), ko Jersikas Visvaldim (Wiscewolodo regem de Gericke) daudzū liecinieku klātbūtnē izsniedza bīskaps Alberts jau kā savam vasalim. Jersikas valdnieka pārvaldē palika Jersikas pilsēta līdz ar novadu un tam piederīgiem labumiem (urbem Jerzika cum terra et bonis attinentibus), kamēr Jersikai bija pakļautie novadi (Aulīne, Cesvaine u. c.), kas jau bija kristīgo ticību saņēmuši no vāciešiem, pārgāja bīskapa Alberta pārvaldē. Starp šī svarīgā akta lieciniekiem un klātesošajiem, diemžēl, nav minēti latgaļi, bet tikai vadošie vācieši, no citām tautām — krievi un lībieši.

Bez Aulīnes un Cesvaines Jersikas Visvaldis vēl zaudēja arī citas savas valsts zemes, kas uzskaitītas 1211. gada Latgales (Leltia) dalīšanas aktā. (LVA, II, Nr. 63). Tās ir Asotes (Asotes pilskalns atrodas netālu no Krustpils), Alenes (Olinķalns pie Plavīnām), Lepenes (pie Preiļiem?), Gerdenes (Sāvienas pilskalns), Negestes (Viesienas pilskalns) un Bebernes (Beberne?) pilsnovadu zemes. No 1213. gada vienošanās starp bīskapu un Zobenbrāļu ordeņa (LVA, II, Nr. 71) var uzzināt, ka starp vāciešu savā starpā sadalītiem objektiem vēl bija šīs citas zemes pie Aiviekstes, t. sk., Mārcienas (Aronas kalns) pils. Ja ņemam vērā, ka Aulīnes pils atradusies Priekulu Sārumkalnā, tad varam Jersikas valsts robežas ziemeļrietumu virzienā nospraust netālu no Cēsim. Pēc šiem Jersikas valsts pārdaļījumiem Visvalža rokās vēl vajadzēja palikt trim novadiem, proti, zemēm ap Jersikas pili, zemēm Daugavas labajā krastā līdz Daugavpilij (toreizējais Novenes pilsnovads) un zemēm Daugavas kreisajā krastā ap Dignāgu.

(Turpinājums sekos)

Gatavojas skatei

Februāri notiks rajona folkloras ansambļu skate. Tā būs sava veida ievads gada redzamākajam pasākumam — Starptautiskajam folkloras festivālam «Baltica — 91». Festivāla ietvaros paredzēti sarīkojumi arī mūsu rajonā.

Kopā ar folkloras ansambļiem skatei gatavojas arī

Grib būt graciozas

Rajona kultūras namā darbojas vēl vieni kursi. «Ķermeņa un ķermeņa kustību attīstība» — tā saucas septītais maksas kolektīvs. Kursus vada Anna Krastiņa, kuru daudzi priekšnieki atceras

kā ritma grupas vadītāju Lakovsku. Prieku dāmas svētdienās dara visu iespējamo, lai kļūtu graciozas un šarmantas.

Kultūras namā darbojas arī bērnu kolektīvus.

Kultūras dzīve

dziedošās ģimenes: Vaivodu ansamblis Vanagos, Creižu — Aglonā, Kupru — Galēnos un Gāgu — Aizkalnē. Šogad viņu pulkam klāt nācis jauns kolektīvs — Vaivodu — Kārķu ģimenes ansamblis no Vanagiem.

Pieteikumā par savu līdzdalību skatē kolektīva vadītāja Anna Kārķle raksta, ka

ģimene var piedalīties deju un rotaļu apmācīšanās, ģimeņu sarīkojumā un kopīgā muzicēšanā. Ansambli veido pieci vīrieši un sešas sievietes. Tas galvenokārt dzied par ģimeni. Kolektīva repertuārā ir precību un krustību dziesmas: «Snīga snīgi», «Pateik maņ tvis kalnenis», «Sazidēja gailapīši», «Reitā agri

saule lēce», «Kod es dzimu mameņai» un daudzas citas.

Ansamblis ne tikai dzied, bet arī muzicē. Kolektīva locekļi spēlē vijoli, citaru, akordeonu, bungas un svilpauniekus. Neizpaliek arī triangels. Piedalīšanās skatē būs pirmais nopietnais pārbaudījums jaunajam kolektīvam.

Gada veikumu pārlūkojot

Sācies atskaņu laiks. Pamatā tiek vāktas ziņas par māksliniecisko pašdarbību, kadriem un kultūras iestāžu tehnisko stāvokli.

Kultūras nodaļa apkopo

datus par svinamo un piemiņas dienu sarīkojumiem, atpūtas pasākumiem bērniem, tiņiem, jauniešiem un pensionāriem, par savdabīgākajiem pasākumiem sava nova-

da un cilvēku apzināšanā, par tradīcijām.

Jaunums kultūras darbā: baznīcas tradīcijas. Svētību vakari, kapu svētki, iesvētības, kristības, Lieldienas un citi svētki tagad ir kultūras darbinieku rūpju lokā.

Voldemārs ROMANOVSKIS

Televīzija

OTRDIEN, 22. JANVĀRI MASKĀVAS I PROGRAMMA

17.10 — «Par ko runā Zemes bērni». 18.55 — Mākslas filmas «Ieej katrā mājā» 2. sērija. 20.00 — «Laiks». 20.45 — «Brīnumu lauks». 21.30 — Mocarta skandārbu koncerts. 22.05 — Dokumentālā filma «Austrālijas hronikas». 1. filma. 23.00 — «TZD». 23.15 — Mākslas filmas «No vakara līdz pēcpusdienai» 1. sērija. 0.25 — «Dziedāsim draugil»

MASKĀVAS II PROGRAMMA

18.15 — Krievijas parlamenta vēstnesis. 18.30 — Ritmiskā vingrošana. 19.00 — «Labu nakti, mazuli!». 19.15 — Kolāža. 19.20 — Dzied Marija Biešu. 20.00 — «Laiks». 20.45 — Mākslas filma «Lubočka». 21.55 — Dokumentālā filma. 22.05 — Televīzijas mūzikas abonēts. 0.05 — Televīzijas filma «Laika spogulis».

TRESDIEN, 23. JANVĀRI MASKĀVAS I PROGRAMMA

5.30 — «Labrit». 8.00 — Aktuālā reportāža. 8.15 — «Par ko runā Zemes bērni». 9.00 — Dokumentālā filma. 9.40 — Multiplikācijas filma. 9.55 — Mākslas filmas «Ieej katrā mājā» 3. sērija. 11.00 — «TZD». 11.15 — Dokumentālā filma «Austrālijas hronikas». 1. filma. 14.00 — «TZD». 14.15 — Mākslas filmas «Slimnīca pilsētas nomalē» 7. sērija. 15.15 — Koncerts. 16.20 — Stunda bērniem. 17.20 — PSRS čempionāts hokejā. ACSK — «Spartaks». 20.00 — «Laiks». 20.45 — Mākslas filmas «Ieej katrā mājā» 3. sērija. 21.50 — Dokumentālā filma «Austrālijas hronikas». 2. filma. 22.45 — «TZD». 23.00 — Mākslas filmas «No vakara līdz pēcpusdienai» 2. sērija. 0.05 — Filma balets «Sēnais tangos».

MASKĀVAS II PROGRAMMA

7.00 — Rīta vingrošana. 7.15 — Zinātniski populāra filma. 7.35 — Mācību programmas. 10.05 — «Ve-

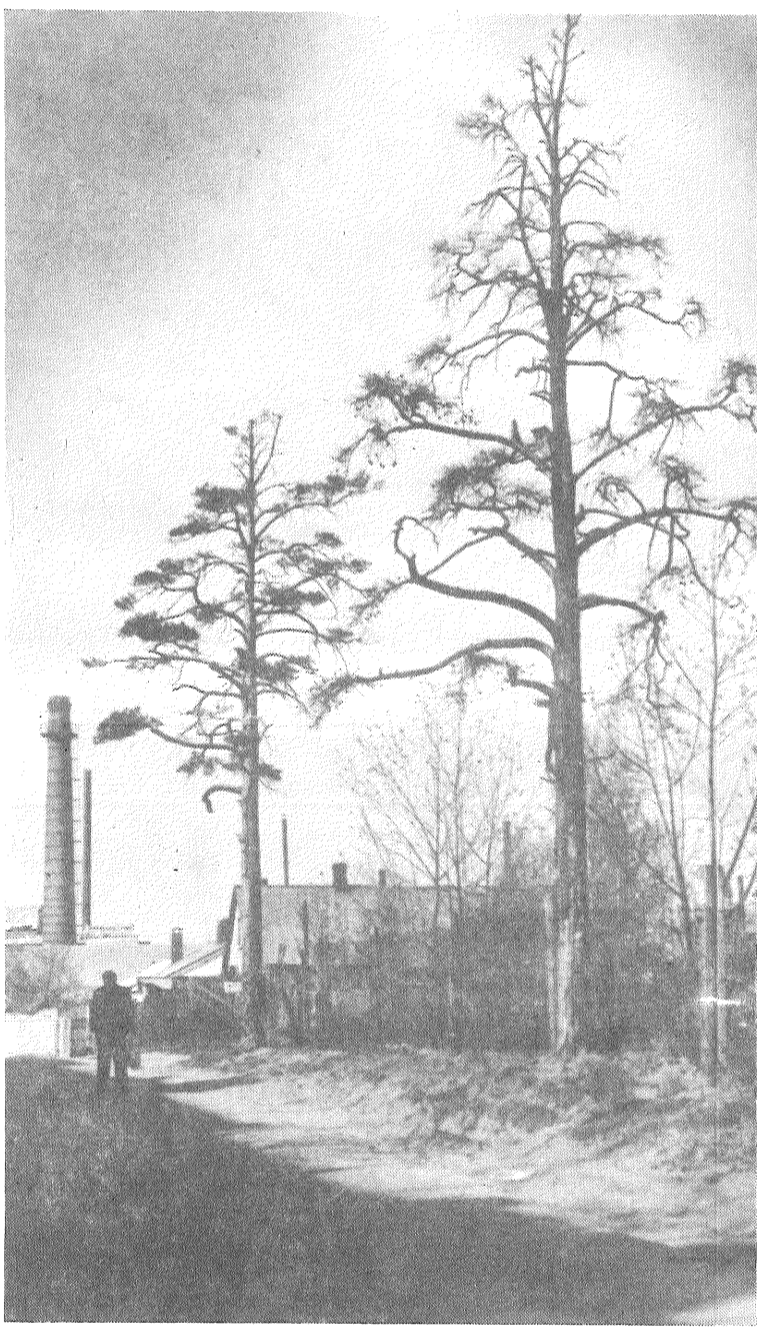
selība». 11.05 — Mākslas filma «Lubočka». 12.15 — Dzied Marija Biešu. 12.55 — Dokumentālā filma. 13.45 — Televīzijas mūzikas abonēts. 16.00 — Dokumentālā filma. 16.50 — KFPSR pilsētu televīzijas studijas. 17.35 — TV izrāde «Mēs — čigāni». 19.00 — «Labu nakti, mazuli!». 19.15 — KFPSR pilsētu televīzijas studijas. 20.00 — «Laiks». 20.45 — Ielūdz Teo Adams. 22.05 — Eiropas čempionu kausa izcīņa volejbolā. ACSK — «Filips» (Itālija).

CETURTDIEN, 24. JANVĀRI MASKĀVAS I PROGRAMMA

5.30 — «Labrit». 8.00 — Ziņo Iekšlietu ministrijai. 8.15 — Stunda bērniem. 9.15 — Koncerts. 9.35 — Multiplikācijas filma. 9.55 — Mākslas filmas «Ieej katrā mājā» 4. sērija. 11.00 — «TZD». 11.15 — Dokumentālā filma «Austrālijas hronikas». 2. filma. 14.00 — «TZD». 14.15 — Mākslas filmas «Slimnīca pilsētas nomalē» 8. sērija. 15.10 — «Mēs ejam meklēt». 15.40 — Dokumentālā filma. 15.50 — Filma bērniem. «Peld kuģi». 17.00 — Lidz 16 un vecākiem. 17.40 — Ziņo Iekšlietu ministrijai. 17.55 — «Kauns vai smieklīgi?». 18.55 — Mākslas filmas «Ieej katrā mājā» 4. sērija. 20.00 — «Laiks». 20.45 — Eiropas čempionāts daiļslidošanā. 21.30 — Dokumentālā filma «Austrālijas hronikas». 3. filma. 22.25 — Zem «Pi» zīmes. 0.10 — Mākslas filma «Ģimenes apstākļu dēļ». 1.15 — Tikšanās ar dzejnieku V. Bokovu.

MASKĀVAS II PROGRAMMA

7.00 — Rīta vingrošana. 7.15 — Zinātniski populāra filma. 7.35 — Mācību programmas. 11.00 — TV izrāde «Mēs — čigāni». 12.25 — Koncertfilma. 13.25 — KFPSR pilsētu televīzijas studijas. 14.15 — Ritmiskā vingrošana. 16.00 — Kinofestivāls «Skatītāju simpātiju baiva». 16.20 — Acīmredzamais — neticamais. 17.25 — PSRS čempionāts hokejā. «Dinamo» (Maskava) — «Kriļja sovetov». 19.00 — «Labu nakti, mazuli!». 20.00 — «Laiks». 20.45 — Televīzijas mākslas izlīmas. 22.05 — Izklaidējošā programma.

● Vai izdzīvos?

J. SILICKA foto

Vai tvarstis rekrūšus?

(Sākums 1. lpp.)

sākums dramatiskajiem notikumiem Baltijā, kuru traģiskā ēna pārklāja mūsu tautu sašutumu par šo iepriekš izsludināto akciju. Protams, mums ir skaidrs, ko nozīmē piespiedu mobilizācija, jo Padomju Savienībai taču nedraud uzbrukums, turklāt tikpat labi varētu mobilizēt jauniešus, piemēram, Maskavā, jo tur puīšu, kas izvairās no dienesta, nav mazāk kā Latvijā...

Taču saprotams, ka jauniešiem lietā jābūt kārtībai. Neūriktat pieļaut, ka Latvijā ir vairāk kā tūkstoši puīšu, kas nepakļaujas ne Latvijas Republikas, ne PSRS likumiem. Šāda situācija neapmierina arī mūsu parlamentu. Tāpēc līdz pavasarim republikas Augstākā Padome plāno pieņemt jaunu alternatīvā dienesta likumu. Tas paredzēs, ka tikai neliela daļa puīšu strādās tautsaimniecībā, vairums dienēs policijā un robežu apsardzībā...

Jācer, ka sagaidīsim brīti, kad mūsu jaunekļus dienests nepazemos, kad mātes nenosirmos, ieraugot pavēsti. Jācer, ka pārdzīvosim šo murgaino laiku, kad vardarbīgā mobilizācija bija tikai iegāns piespiest mūs parakstīt Savienības līgumu.

Materiālu sagatavoja
S. JOKSTE

Jebkurā diennakts laikā

17. janvārī atsāka darboties Livānu vietējo radioraidījumu redakcija. Latvijas Republikas Televīzijas un radioraidījumu komiteja devusi atļauju Prieku un Livānu vietējo radioraidījumu redakcijām pieslēgties translaācijas tīklam jebkurā diennakts laikā, izņemot lai-

ku, kad Rīgas radio raida pēdējās ziņas.

17. janvārī Livānu latviešu un krievu iedzīvotājus uzrunāja pilsētas Tautas deputātu padomes priekšsēdētājs Ārnolds Jeļisejevs, aicinot visus saglabāt mieru un nelauties nekādām provokācijām.

J. BRENCIS

PROJEKTĒŠANAS INSTITŪTS «LAUKUPROJEKTS» vēl pieņem pasūtījumus 1991. gadam:

— zemnieku saimniecību visa veida ražošanas, dzīvojamā un pirts ēku, inženiertehnisko tīklu un būvju individuālo projektu izstrādāšanai;

— esošo zemnieku saimniecību ēku rekonstrukcijas un paplašināšanas projektu izstrādāšanai;

— institūtā izstrādāto tipa vai atkārtotas pielietošanas projektu piesaistēm zemnieku saimniecībās.

Projektēšanas darbi tiks veikti par līgumcēnām, kas ir vairākkārt zemākas, nekā

PSRS teritorijā spēkā esošās cenas.

Projektēšanas cenās ietverti pirmsprojektēšanas dokumentu savākšana un projekta dokumentācijas saskaņošana ar attiecīgām organizācijām, autoruzraudzība vai konsultāciju sniegšana ēku, inženiertehnisko tīklu un būvju būvniecības laikā.

Pirmsprojektēšanas periodā institūts bez speciālas samaksas iepazīstina pasūtītāju ar kaimiņrepubliku un citu valstu pieredzi attiecīgo ēku projektēšanā.

Institūta «Laukuprojekts» adrese: 226900, Rīga, PDP, Doma laukumā 4.

Telefoni: 212594, 225240

PERK automašīnu VAZ, var būt remontējama. Zvanīt: Jēkabpils 32591.

Tēva mūžs ir bērnu mūžos pārkalts, Tēva mūžs nu viņos tālāk zied. Izsakām dziļu līdzjūtību Vasīlijam Prokofjevam sakarā ar TEVA nāvi.

Galēnu mednieku kolektīvs

Nāk tomēr kāda diena, Nāk nepielūdzama.

(V. Daune)

Izsakām dziļu līdzjūtību Veronikai Viļcānei sakarā ar MASAS nāvi.

Prieku fermas kolektīvs

Pār tavu darba mūžu vakara klājās, Miers auklēt rokas, darbā gurūšās. Izsakām dziļu līdzjūtību un sērojam kopā ar Lidiju Pintāni, no TEVA atvadoties.

1. sekcijas kaimiņi

Galvenais redaktors Pēteris Pizelis

Lai raksts «Novadnieks» iznāk kopā 1990. gada 29. marta otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Priekšos, Aglonas ielā 1.

Tālrunis uzziņām: 22305.

Izdod apgāds «Avīze», Rīga, Brūņinieku ielā 47. Izdevējdarbības licence Nr. 000069. Iespiests ražošanas apvienības «Līta» Daugavpils tipogrāfijā Valsts ielā 1. Ofsetspiedums. Viena nos. iespiedlokāne. Melns 12 034 eksemplāri (latviešu valodā 9 043 eksemplāri, krievu valodā 2 991 eksemplārs). Pas. 51.

Indekss 68169.

Kā noturēties virs ūdens?

Sajā sarežģītajā laikā, kad politiskās kaislības saasinājušās līdz maksimumam, iestājusies dziļa ekonomiskā krīze, galvenais ir izdzīvot. Jautāju kolhoza «Dzintars» priekšsēdētājam Valentīnam Krauklim:

— Vai kolektīvā saimniecība vēl pastāvēs? Kādas ir nākotnes perspektīvas?

— Nezinu, kā pārējie kolhozi, bet «Dzintars» turēties, — viņš apstiprināja. — Ekonomiskais pamats tam ir. Aizvadīto ražošanas gadu noslēdzām labi. Nauda, ko cilvēkiem maksāt par darbu, ir. Divus trīs gadus varam saimniekot. Un tas ir jādara. Zemnieku saimniecības, kas veidojas, tik drīz tautu nepabaros. Jāprot noturēties virs ūdens kolhoziem.

Kolhozam «Dzintars» valsts bankā tikai ilgtermiņa parāds, ne visai liels — 510 tūkstoši rubļu. Ir iespējas to atmaksāt. Sogad atgriezīs valstij 80 tūkstošus rubļu.

Aizvadītajā gadā visi ražošanas uzdevumi izpildīti. Pārdotas valstij 367 tonnas gaļas plānoio. 330 tonnu vietā, par 80 tonnām vairāk nekā 1989. gadā. Par to ieņemta krietna naudas summa. Sevišķi par virsplānu. Pārpildīts piena pārdošanas plāns — pavisam piegādātas 1685 tonnas. No govīs izslaukti 3333 kilogrami piena.

Augkopībā gads bija ļoti nelabvēlīgs, tomēr visa raža novākta, izpildītas saistības ar valsti. Piegādātas 219 tonnas graudu (plāns — 200 tonnas). Linu stiebrņus žāvēja karuselē, kaltē, vajadzīgo

šķiedras daudzumu valstij nodeva.

Lai cik grūti bija rudens aršanā strādāt mehanizatoriem, visa pavasara sējai paredzētā zeme apvērsta. Sagatavota visa sēkla. Perspektīva turpmākai saimniekošanai ir.

Ražu vākt bija neiespējami grūti. Kombainus, lai tie varētu strādāt slāpjosos tīrumos, vajadzēja pārtaisīt uz kāpurķēdēm. Iekulti 24,2 centneri graudu, no hektāra. Klēts raža — 18,1 centners. Rudens aršanā par katru apvērsto hektāru mehanizatoriem maksāja 3 rubļus. Viņi savu paveica.

Kolhoza vadība ir ļoti pateicīga Vārkavas vidusskolas un Rimičānu devingadīgās skolas kolektīviem par nesavtīgu palīdzību ražas novākšanā. Roku rokā strādā

iz kolhoznieki un skolēni.

Priekšsēdētājs Valentīns Krauklis, galvenais agronomis Gunārs Ormanis ar gandarījumu runā par skaistajiem tīrumiem jaunapgūtajā meliorācijas objektā, labo ražu. Ar slēgto drenāžu nosusināts 440 hektārus liels masīvs. Te iesētie ziemāji 200 hektāros devuši līdz 30 centneru ražu no hektāra. Saimniecības vadītājus sarūgtina tas, ka pāri par 50 hektāriem šis nomeliorētās zemes izraknāti, ierīkojot gāzes vadu Rīga—Daugavpils, bet kolhozam, izmantojot un bojājot tā zemi, liegts gāzes vada atzarojums.

Lai visus darbus veiktu laikus un kvalitatīvi, kolhozā pārstrādāta samaksas sistēma gan mehanizatoriem, gan lopkopjiem. Katrs, kas vēlas, var labi nopelnīt. Saimniecības vadība neliedz saviem ļaudīm apstrādāt zemi līdz 5 hektāriem personīgajām vajadzībām, uz šīs

zemes turēt lopus, pašiem gādāt lopbarību. Tas tikai sekmē pārtikas produktu, kuru stipri trūkst, ražošanu. Kolhozniekiem, sevišķi pensionāriem, kolhozs ar savu tehniku palīdz sasniegt piemējamās zemi, sagādāt sienu. Visiem par pieņemamu cenu pārdoti graudi — katrai ģimenei 200 kilogramu.

Tagad, nabadzības laikā, pietrūkst daudz kā, un visa pietiekoši tik drīz nebūs. Arī kolhozā «Dzintars» deficīts ir būvmateriāli, tehnika, cilvēki — puse pensionāru, uz 100 hektāriem lauksaimniecībā izmantojamās zemes — 6,7 strādājošie. Grūtību daudz. Bet saimniecība enerģiska, darba dzīvi izgājušā un lo saprotošā priekšsēdētāja Valentīna Kraukļa vadībā mēģina noturēties virs ūdens un izdzīvot līdz labākiem laikiem.

Jānis Gurgons

Nosodām vardarbīgās akcijas

Latvijas Demokrātiskās darba partijas Jersikas pirmorganizācijas biedri savā sapulcē nosodīja LKP vardarbīgās akcijas Preses namā Rīgā.

E. Kurpnieks: — LKP, okupējot Preses namu, nepamaz nerēķinājās ar Latvijas tautu, kura tagad nesāņem laikrakstus un žurnālus. Cietēji ir iedzīvotāji — viņi par preses izdevumiem ir samaksājuši naudu. Kas īstībā segs zaudējumus? Vai Rubiņa partija? Vai viņš domā, ka tauta lasīs tikai partijas «Ciņu»?

P. Liepnieks: — Iznāk, ka Rīgas interfrontisti ar Rubiņu priekšgalā izšķir visas Latvijas tautas likteni. Kur paliek viņu daudzinafā demokrātija visu iedzīvotāju aizstāvībā? Kā intereses viņi aizstāv, sagraujot Preses namu? Nosodu komunistu vardarbīgās akcijas pret Preses namu un demokrātiju.

A. Lazdāns: — Mums, lauku ļaudīm, kas diendienā, grūti strādājot, rūpē pārtikas produktus, ir liels un nepiedodams kauns, ka barojam liekēžus, demokrātijas pretiniekus — LKP CK līderus. Viņi uzstājas Latvijas tautas, demokrātijas un pārbūves vārdā, bet patiesībā rīkojas pavisam citādi. Vai tad Rīgas interfrontieši un atvainotie virsnieki ir Latvijas tauta?

Pārtikas produktu cenu paaugstināšana ir ekonomiska

likumsakarība, izeja no krīzes, ko radījusi kompartijas vadītā diktatūra. Mums visiem jāsaņem liels paldies Latvijas Republikas valdībai, ka tā meklē izeju no šīs krīzes. Ir tikai jābrīnās, ka LKP līderiem nav ekonomisko likumsakarību izpratnes. Ekonomiskā krīze ir Padomju Savienībā, nepārrēdzama.

Izsaku atbalstu Latvijas Republikas valdībai un nosodu LKP vadītājus demokrātijas apspiešanā un vardarbīgā Preses nama ieņemšanā.

A. Gusārs: — LKP līderiem nerūp tautas intereses. Viņus interesē tikai varas sagrābšana un zaudēto privilēģiju atgūšana. Viņi cinās ar to cilvēku atbalstu, kuri ir zaudējuši līdzšinējās privilēģijas, aicina palīgā karaspēku. Tiek grautas karaspēka funkcijas. Tās ir: sargāt valsti, tātad arī savu tautu, nevis karot pret to. Tauta taču baro un apgērbj armiju.

Izsaku nosodījumu vardarbīgām akcijām Preses namā un atbalstu Latvijas Republikas parlamenta un valdības centieniem neatkarīgas valsts radīšanā.

Sapulces pieņemtajā lēmumā ierakstīts: nosodām LKP vardarbīgās akcijas Preses nama okupēšanā; izsakām atbalstu Latvijas Republikas parlamentam un valdībai.

A. Gusārs,
LDDP Jersikas pirmorganizācijas sekretārs

Apdomājieties!

Griežos pie jums, cienījamās dēlu mātes! Liela daļa no jums, iespējams, ir bijusi saskare ar mani gan dzemdību, gan ginekoloģijas nodaļas, jo mans darbs saistīts ar jaunas dzīvības ienākšanu pasaulē. Preiļu dzemdību nodaļā katru gadu nāk pasaulē ap diviem simtiem zēnu. Visi viņi ir mīļi un nevainīgi bērni, kad mātes tos sāpēs un ciešanās laiž pasaulē. Man grūti iedomāties, skaidroties uz neaizsargātajiem mazuliem, ka no viņiem varētu izaukt cilvēku slepkavas. Liela daļa no jums ir redzējušas dokumentālos kadrus par asiņainajiem notikumiem Tbilisi, Baku, Viļņā un tagad — arī Rīgā. Bet to veic tādi paši puši, kā jūšējie — piespiesti, apmūļoti Padomju armija.

Uzzināju, ka pašlaik pēc Gorbačovā kunga aicinājuma daļa mūsu rajona pušu gatavojas doties dienēt Padomju armijā. Bet karavīram pēc komandiera pavēles varbūt būs jāšauj uz savas vai citas tautas neapbruņotām matēm,

masām un brāļiem. Jādoma, ka savai tautai viņi vares parādīties tikai maskās, kā tas bija Viļņā. Bet sirdsapziņai jau masku nevar uzlikt.

Par solījumu atstāt šos jauniešus Baltijas kara apgabalā. Aprunājieties ar pušu mātēm no pēdējiem iesaukumiem un tad saprātīsi, kā tiek pildīti šādi solījumi. Es nenosaukšu uzvārdus, bet ir vairāki puši, kas pēc šāda solījuma tomēr aizstūti uz kādu citu valsts reģionu. Un bieži vien ne jau uz tām mierīgākajām vietām, bet tur, kur jau līst asinis.

Un vai jūs esat daudz maz drošs, ka arī Baltijas kara apgabalā mūsu puši neklūs par nīrgāšanām, piekaušanu, iespējams, pat slepkavību objektu, ka neturpināsies jau aizsūtīt cinka zārku plūsmā no armijas daļām uz mājām?

Noslēgumā vēlreiz lūzdu: apdomājiet labi, pirms sūtāt savus dēlus uz kara komisariāta iesaukšanas komisiju.

Arsts Juris Urtāns

Mehанизators Vladislavs Buceniks — divu traktoru saimnieks. Ar veco traktoru brauc smagākajos darbos un ar jauno — vieglākajos. V. Buceniks rudens aršanā pieveicis 250 hektārus. Tagad izremontējis traktoru un inventāru, drīzumā dosies meža darbos.

ATTĒLĀ: viens no labākajiem kolhozā «Dzintars» mehanizatoriem V. Buceniks.

J. SILICKA foto

Dzimuši, miruši, noslēgtas laulības

Demogrāfiskā situācija Preiļu rajonā 1990. gadā

Pagasts	Piedzimuši	Miruši	Noslēgtas laulības
Aizvadīts vēl viens gads rajona dzīvē. Katram tā iedzīvotājam ar saviem priekiem, bēdām, iecerēm, sasniegto, nepaveikto.			
Pēc rajona dzimtsarakstu nodaļas datiem, gada laikā piedzimuši 659 jaunie pilsoņi, aizsaulē aizgājuši 657 cilvēki. Pastāvīgo iedzīvotāju pieauguma rajonā gandrīz nav. Noslēgtas 330 laulības, šķirtas 128. Arī šis rādītājs par neko labu nerunā.			
Ja salīdzina ar 1989. gadu, dzimstība rajonā par 32 pilsoņiem samazinājusies, mirstība par 44 cilvēkiem palielinājusies, laulību noslēgtas par 64 mazāk. Sevišķi uztrauc maza dzimstība rajona laukos, liela mirstība Livānos.			
Pa pagastiem demogrāfiskie dati ir šādi:			
Vārkavas	14	22	1
Galēnu	23	21	1
Jersikas	13	23	2
Pelēču	16	15	4
Preiļu	10	25	4
Rauniešu	7	18	5
Riebiņu	21	32	7
Rožkalnu	17	9	1
Rožupes	18	34	5
Rudzētu	12	15	8
Rušonas	22	41	4
Saunas	22	29	5
Silajānu	7	12	1
Stabulnieku	16	23	3
Turku	18	21	2
Upenieku	20	15	3
Upmalas	22	20	3

Preiļos gada laikā reģistrēti 170 jaunpiedzimušie, miruši 72 cilvēki, noslēgtas 163 laulības. Livānos šie skaitļi attiecīgi ir 158, 140 un 92.

Biezāk sastopamie jaundzimušajiem dotie vārdi: Aleksandrs, Andrejs, Sergejs, Dmitrijs, Māris, Edgars, Jānis, Mārtiņš, Andris, Tālaja, Jūlija, Alise, Indra, Ieva, Kristīne, Linda, Ilze, Retākie vārdi: Ingmars, Elfa, Simona, Alans, Andrievs, Laisve, Dītmars, Karolina.

Jānis Gurgons

Nevienu nav noķerts

Pagājušo pirmdien, 14. janvārī daudzus rajona iedzīvotājus satrauca vēsts, ka Preiļos ieradies autobuss ar karavīriem. Tātad — vai situācija stunda alternatīvo dienestu pildošajiem jauniešiem?

Taču, kā paskaidroja rajona kara komisārs V. Suprūns, Daugavpils garnizona pārstāvji rajonā uzturējušies ne vairāk kā 45 minūtes un iegriezušies tikai kara komisariātā. Viņus interesējis viens pats cilvēks — jauniešs, kurš dezertējis no dienesta PSRS Bruņotajos Spēkos Ungārijas teritorijā. Taču pēc sarunas komisariātā Daugavpils sūtni nekādu plašāku darbību nav izvērsuši.

Kā uzsvēra V. Suprūns, pašreizējā situācijā visus jautājumus vajagot risināt ne ar spēka, bet — demokrātiskām metodēm.

S. JOKSTE